

Directiva 2004/80/CE a Consiliului

din 29 aprilie 2004

privind despăgubirea victimelor infracționalității

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 308,

având în vedere propunerea Comisiei [1],

având în vedere avizul Parlamentului European [2],

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European [3],

întrucât:

(1) Unul dintre obiectivele Comunității Europene îl constituie eliminarea, între statele membre, a obstacolelor existente în calea liberei circulații a persoanelor și serviciilor.

(2) În cazul Cowan [4], Curtea a afirmat că, atunci când dreptul comunitar garantează unei persoane fizice libertatea de a se deplasa într-un alt stat membru, protecția integrității acestei persoane în statul membru respectiv, ca și cea a resortisanților și a rezidenților, constituie corolarul acestei libertăți de circulație. La realizarea acestui obiectiv ar trebui să contribuie măsuri pentru facilitarea despăgubirii victimelor infracționalității.

(3) Consiliul European reunit la Tampere, în 15 și 16 octombrie 1999 a subliniat necesitatea stabilirii unor norme minime pentru protecția victimelor infracționalității, în special în ceea ce privește posibilitățile de acces la justiție și dreptul la reparație, inclusiv la rambursarea cheltuielilor de judecată.

(4) În Declarația privind lupta împotriva terorismului, Consiliul European, reunit la Bruxelles, în 25 și 26 martie 2004, a solicitat adoptarea prezentei directive înainte de 1 mai 2004.

(5) La 15 martie 2001, Consiliul adoptă Decizia-cadru 2001/220/JAI privind statutul victimelor în cadrul procesului penal [5]. Întemeiată pe titlul VI din Tratatul privind Uniunea Europeană, această decizie permite persoanelor să solicite reparații autorului infracțiunii ale cărei victime au fost, în cursul derulării unui proces penal.

(6) Victimele infracționalității în Uniunea Europeană trebuie să aibă dreptul la o despăgubire echitabilă și corespunzătoare prejudiciilor suferite, indiferent de locul din Comunitatea Europeană în care a fost săvârșită infracțiunea.

(7) Prezenta directivă stabilește un sistem de cooperare în vederea facilitării accesului victimelor infracționalității la despăgubire, în situații transfrontaliere; acest sistem trebuie să funcționeze pe baza unor mecanisme, în vigoare în statele membre, de despăgubire a victimelor infracționalității premeditate săvârșite prin violență pe

teritoriile respective. Este necesar, aşadar, să fie creat un mecanism de despăgubire în toate statele membre.

(8) Majoritatea statelor membre au creat deja astfel de sisteme de despăgubire, în anumite cazuri pentru a răspunde obligaţiilor care le revin conform Convenţiei europene din 24 noiembrie 1983 privind despăgubirea victimelor infracţiunilor săvârşite prin violenţă.

(9) Dat fiind că măsurile cuprinse în prezenta directivă sunt necesare pentru realizarea obiectivelor Comunităţii şi că tratatul nu prevede, pentru adoptarea prezentei directive, alte puteri de acţiune în afara celor prevăzute în articolul 308, este necesară aplicarea acestui din urmă articol.

(10) Deseori, victimele infracţiunilor nu reuşesc să obţină despăgubiri de la autorul infracţiunii ale cărei victime au fost, fie pentru că acesta din urmă nu dispune de resursele necesare pentru a respecta o hotărâre judecătorească prin care victimei îi sunt acordate daune-interese, fie pentru că nu poate fi identificat sau acţionat în justiţie.

(11) Este necesară crearea unui sistem de cooperare între autorităţile statelor membre pentru a facilita accesul la despăgubire în cazurile în care infracţiunea a fost săvârşită într-un stat membru altul decât cel în care îşi are reşedinţa victima.

(12) Acest sistem trebuie să permită ca victima unei infracţiuni să se poată adresa întotdeauna unei autorităţi a statului membru în care îşi are reşedinţa şi să elimine dificultăţile de ordin practic şi lingvistic care pot apărea în situaţiile transfrontaliere.

(13) Acest sistem trebuie să conţină dispoziţiile necesare pentru a permite victimei unei infracţiuni să găsească informaţiile de care are nevoie pentru a depune cererea de despăgubire şi pentru a asigura o cooperare eficientă între autorităţile implicate.

(14) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale şi principiile reafirmate în special prin Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene ca principii generale ale dreptului comunitar.

(15) Dat fiind că obiectivul care constă în facilitarea accesului victimelor infracţionalităţii la despăgubire în situaţii transfrontaliere nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre, din cauza aspectului transfrontalier, şi că acesta poate fi, prin urmare, realizat cu mai mult succes la nivel comunitar, din motive legate de dimensiunile sau de efectele acţiunii, Comunitatea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarităţii consacrat în articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporţionalităţii aşa cum este enunţat în articolul menţionat anterior, prezenta directivă se referă numai la ceea ce este necesar pentru atingerea acestor obiective.

(16) Este necesară adoptarea măsurilor corespunzătoare pentru aplicarea prezentei directive în conformitate cu Decizia 1999/468/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 de stabilire a procedurilor de exercitare a competenţelor de executare conferite Comisiei [6],

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

ACCESUL LA DESPĂGUBIRE ÎN SITUAȚIILE TRANSFRONTALIERE

Articolul 1

Dreptul de depunere a cererii în statul membru de reședință

În cazul în care infracțiunea premeditată a fost săvârșită prin violență într-un stat membru altul decât cel în care își are reședința în mod obișnuit solicitantul, statele membre asigură ca acesta să aibă dreptul să înainteze cererea unei autorități sau oricărui alt organism al statului membru respectiv.

Articolul 2

Responsabilitatea de plată a despăgubirii

Despăgubirea se plătește de către autoritatea competentă a statului membru pe teritoriul căruia a fost săvârșită infracțiunea.

Articolul 3

Autorități responsabile și proceduri administrative

(1) Statele membre înființează sau desemnează una sau mai multe autorități sau orice alt organism, denumite în continuare "autorități responsabile cu asistența", având competența necesară pentru aplicarea articolului 1.

(2) Statele membre înființează sau desemnează una sau mai multe autorități sau orice alt organism, denumite în continuare "autorități de decizie", având competența necesară pentru a se pronunța asupra cererilor de despăgubire.

(3) Statele membre caută să limiteze la maxim formalitățile administrative necesare pentru depunerea unei cereri de despăgubire.

Articolul 4

Informații furnizate solicitanților potențiali

Statele membre asigură ca persoanele care pot solicita reparații să aibă acces la informațiile esențiale privind posibilitățile de a solicita o despăgubire prin toate mijloacele pe care statele membre le consideră corespunzătoare.

Articolul 5

Asistența oferită solicitantului

(1) Autoritatea responsabilă cu asistența furnizează solicitantului informațiile la care face referire articolul 4, precum și formularele de cerere necesare, pe baza manualului elaborat în aplicarea articolului 13 alineatul (2).

(2) Autoritatea responsabilă cu asistența furnizează solicitantului, la cererea acestuia, indicații și informații generale despre modul de completare a formularului de cerere și despre documentele justificative ce i-ar putea fi solicitate.

(3) Autoritatea responsabilă cu asistența nu procedează la nici o apreciere a cererii.

Articolul 6

Transmiterea cererilor

(1) Autoritatea responsabilă cu asistența transmite cererea și documentele justificative autorității de decizie în cel mai scurt timp posibil.

(2) Autoritatea responsabilă cu asistența transmite cererea prin formularul tip prevăzut la articolul 14.

(3) Regimul lingvistic al cererii și documentelor justificative se stabilește în conformitate cu dispozițiile articolului 11 alineatul (1).

Articolul 7

Primirea cererilor

De îndată ce primește o cerere transmisă în conformitate cu articolul 6, autoritatea de decizie transmite autorității responsabile cu asistența și solicitantului, în cel mai scurt timp posibil, următoarele informații și documente:

(a) numele persoanei de contact sau al departamentului care se ocupă de dosar;

(b) o confirmare de primire a cererii;

(c) dacă este posibil, o indicație privind termenul aproximativ în care se va emite o decizie privind cererea.

Articolul 8

Cereri de informații suplimentare

Autoritatea responsabilă cu asistența furnizează solicitantului, după caz, indicații generale pentru a-l ajuta să răspundă la orice cerere de informații suplimentare formulată de către autoritatea de decizie.

La cererea solicitantului, aceasta transmite ulterior, în cel mai scurt timp posibil, informațiile respective direct autorității de decizie, anexând, după caz, lista documentelor justificative transmise.

Articolul 9

Audierea solicitantului

(1) Dacă autoritatea de decizie hotărăște, conform dreptului din statul membru căruia îi aparține, să audieze solicitantul sau orice altă persoană cum ar fi un martor sau un expert, aceasta poate contacta autoritatea responsabilă cu asistența pentru a lua măsurile necesare pentru ca:

(a) părțile interesate să fie audiate direct de către autoritatea de decizie, conform dreptului din statul membru căruia îi aparțin, în special prin sistemul de teleconferință sau videoconferință sau pentru ca

(b) părțile interesate să fie audiate de către autoritatea responsabilă cu asistența, conform dreptului din statul membru căruia aparțin, care transmite ulterior autorității de decizie un proces-verbal al audierii.

(2) Audierea directă prevăzută la alineatul (1) litera (a) nu poate avea loc decât în colaborare cu autoritatea responsabilă de asistență și dacă părțile interesate își exprimă liber acordul, fără ca autoritatea de decizie să poată impune măsuri coercitive.

Articolul 10

Comunicarea deciziei

Autoritatea de decizie transmite solicitantului și autorității responsabile cu asistența decizia privind cererea de despăgubire prin formularul tip prevăzut la articolul 14, în cel mai scurt timp posibil, conform legislației interne, după ce a emis decizia.

Articolul 11

Alte dispoziții

(1) Informațiile pe care și le transmit autoritățile una celeilalte în conformitate cu articolele 6 – 10 sunt redactate:

(a) în limbile oficiale sau într-una dintre limbile statului membru al autorității destinate care corespunde uneia dintre limbile instituțiilor Comunității sau

(b) într-o altă limbă a instituțiilor Comunității pe care statul membru s-a declarat dispus să o accepte,

cu excepția:

(i) textului integral al deciziilor adoptate de către autoritatea de decizie al căror regim lingvistic este stabilit de dreptul din statul membru căruia îi aparține aceasta;

(ii) proceselor-verbale întocmite la încheierea unei audieri în aplicarea articolului 9 alineatul (1) litera (b), al căror regim lingvistic este stabilit de către autoritatea responsabilă cu asistența, sub rezerva ca acesta să corespundă uneia dintre limbile instituțiilor Comunității.

(2) Serviciile oferite de către autoritatea responsabilă cu asistența în conformitate cu articolele 1 – 10 nu fac obiectul nici unei cereri de rambursare a taxelor sau a cheltuielilor de către solicitant sau autoritatea de decizie.

(3) Formularele de cerere și alte documente transmise în aplicarea articolelor 6 – 10 sunt exceptate de la certificare sau de la orice altă formalitate echivalentă.

CAPITOLUL II

SISTEME NAȚIONALE DE DESPĂGUBIRE

Articolul 12

(1) Dispozițiile privind accesul la despăgubire în situațiile transfrontaliere stabilite prin prezenta directivă funcționează în temeiul sistemelor în vigoare în statele membre de despăgubire a victimelor infracțiunilor premeditate săvârșite prin violență pe teritoriile lor respective.

(2) Toate statele membre asigură ca dispozițiile de drept intern prevăd existența unui sistem de despăgubire a victimelor infracțiunilor premeditate săvârșite prin violență pe teritoriile lor respective care să garanteze o despăgubire echitabilă și corespunzătoare a victimelor.

CAPITOLUL III

DISPOZIȚII DE APLICARE

Articolul 13

Informații de transmis Comisiei și manualul de informații

(1) Statele membre transmit Comisiei, până la 1 iulie 2005, precizări privind:

(a) lista autorităților înființate sau desemnate în aplicarea articolului 3 alineatele (1) și (2), inclusiv, după caz, informațiile privind competența de exceptare și competența teritorială a autorităților menționate anterior;

(b) limbile prevăzute la articolul 11 alineatul (1) litera (a) pe care autoritățile sunt dispuse să le accepte în sensul aplicării articolelor 6 – 10 precum și limba (limbile) oficială(e) alta (alte) decât limba proprie a acestora, în care acceptă să fie transmise cererile în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) litera (b);

(c) informațiile prevăzute în articolul 4;

(d) formularele de solicitare a despăgubirii.

Statele membre informează Comisia în privința oricărei modificări ulterioare care afectează aceste informații.

(2) În colaborare cu statele membre, Comisia elaborează și publică pe Internet un manual conținând informațiile furnizate de către statele membre în aplicarea alineatului (1). Comisia are sarcina de a stabili dispoziții pentru asigurarea traducerilor necesare publicării manualului de informații.

Articolul 14

Formular tip pentru transmiterea cererilor și a deciziilor

Formularele-tip pentru transmiterea cererilor și a deciziilor, în conformitate cu procedura prevăzută în articolul 15 alineatul (2), se stabilesc până la 31 octombrie 2005.

Articolul 15

Comitetul

(1) Comisia este asistată de către un comitet.

(2) În cazul în care se face trimitere la prezentul paragraf, se aplică articolele 3 și 7 din Decizia 1999/468/CE.

(3) Comitetul adoptă regulamentul de procedură.

Articolul 16

Puncte de contact centrale

Statele membre numesc un punct de contact central pentru:

(a) a contribui la punerea în aplicare a articolului 13 alineatul (2);

(b) a consolida cooperarea și a intensifica schimburile de informații între autoritățile responsabile cu asistența și autoritățile de decizie din statele membre și

(c) a oferi asistență și a căuta soluții în fața dificultăților ce pot apărea în aplicarea articolelor 1 – 10.

Punctele de contact se reunesc în mod periodic.

Articolul 17

Dispoziții mai favorabile

Prezenta directivă nu împiedică statele membre, în măsura în care aceste dispoziții sunt compatibile cu prezenta directivă:

(a) să adopte sau să mențină dispoziții mai favorabile, în interesul victimelor infracțiunilor sau oricărei alte persoane afectate de o infracțiune;

(b) să adopte sau să mențină dispoziții în vederea despăgubirii victimelor infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului lor sau a oricărei alte persoane afectate de aceste infracțiuni, sub rezerva unor eventuale condiții pe care le pot preciza statele membre în acest scop.

Articolul 18

Punerea în aplicare

(1) Statele membre adoptă actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 1 ianuarie 2006, cu excepția articolului 12 alineatul (2), pentru care conformarea va avea loc până la 1 iulie 2005. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

(2) Statele membre pot prevedea că măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive nu se aplică decât solicitanților care au suferit vătămări corporale în urma infracțiunilor săvârșite după 30 iunie 2005.

(3) În cazul în care statele membre adoptă aceste măsuri, acestea cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

(4) Comisiei îi sunt comunicate de statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 19

Reexaminarea

Până la 1 ianuarie 2009, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European un raport privind aplicarea prezentei directive.

Articolul 20

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Articolul 21

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Luxemburg, 29 aprilie 2004.

Pentru Consiliu

Președintele

M. McDowell

[1] JO C 45 E, 25.2.2003, p. 69.

[2] Aviz din 23 octombrie 2003 (nepublicat în Jurnalul Oficial până la această dată).

[3] JO C 95, 23.4.2003, p. 40.

[4] Cazul 186/87, Rec. 1989, p. 195.

[5] JO L 82, 22.3.2001, p. 1.

[6] JO L 184, 17.7.1999, p. 23.
